

Sygn. akt I ACa 162/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 listopada 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Marek Boniecki (spr.)
Sędziowie:	SSA Sławomir Jamróg SSO del. Wojciech Żukowski
Protokolant:	st. sekr. sądowy Marta Matys

po rozpoznaniu w dniu 29 listopada 2019 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa W. B.

przeciwko(...)S.A. w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach

z dnia 9 listopada 2018 r. sygn. akt I C 570/18

- 1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie II w ten sposób, że zasądzoną w punkcie I kwotę 21.550 zł podwyższa do kwoty 61.550 zł (sześćdziesiąt jeden tysięcy pięćset pięćdziesiąt złotych), w punkcie III w ten sposób, że kwotę 1.159,56 zł podwyższa do kwoty 3.077,50 zł (trzy tysiące siedemdziesiąt siedem złotych 50/100) oraz w punkcie IV w ten sposób, że znosi między stronami koszty procesu;**
- 2. zasądza od strony pozwanej na rzecz powoda kwotę 2.700 zł (dwa tysiące siedemset złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego;**
- 3. nakazuje pobrać od strony pozwanej na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Kielcach kwotę 2.000 zł (dwa tysiące złotych) tytułem nieuiszczonej opłaty od apelacji.**

SSA Sławomir Jamróg SSA Marek Boniecki SSO Wojciech Żukowski

Sygn. akt I ACa 162/19

Uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie

z dnia 29 listopada 2019 r.

Wyrokiem z 9 listopada 2018 r. Sąd Okręgowy w Kielcach: I. zasądził od (...)S.A. w W. na rzecz W. B. kwotę 21.550 zł z ustawowymi odsetkami od 24 stycznia 2018 r. do dnia zapłaty; II. oddalił powództwo w pozostałej części; III. nakazał ściągnąć od strony pozwanej na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Kielcach kwotę 1.159,56 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych; IV. zasądził od powoda na rzecz strony pozwanej 4.131,88 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd pierwszej instancji ustalił stan faktyczny szczegółowo zaprezentowany w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, który w apelacji kwestionowany nie był i który Sąd Apelacyjny przyjął za własny.

Sąd Okręgowy zważył, że:

- strona pozwana nie kwestionowała swej legitymacji biernej;
- podstawę prawną rozstrzygnięcia stanowił art. 446 §4 k.c.;
- bliskość powoda z tragicznie zmarłą matką, reakcja na jej śmierć, wiek powoda oraz jego matki, fakt pozostawiania poszkodowanego w związku uczuciowym z obecną partnerką, krótki odstęp czasu między zdarzeniem a dochodzeniem zadośćuczynienia - uzasadniała przyznanie powodowi sumy 40.000 zł (przy uwzględnieniu świadczenia wypłaconego w postępowaniu likwidacyjnym);
- podstawę prawną rozstrzygnięcia o kosztach stanowił art. 108 §1 k.p.c. w zw. z art. 98 §3 k.p.c. – przy uwzględnieniu faktu, że powód wygrał proces w 12%.

Wyrok powyższy w części oddalającej powództwo co do kwoty 40.000 zł oraz rozstrzygającej o kosztach procesu zaskarżył apelacją powód, wnosząc o jego zmianę poprzez zasądzenie dodatkowo na rzecz powoda od strony pozwanej kwoty 40.000 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 24 stycznia 2018 r., zasądzenie kosztów procesu za obie instancje, ewentualnie uchylenie orzeczenia w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

Apelujący zarzucił naruszenie: 1) art. 446 §4 k.c. poprzez błędną jego wykładnię polegającą na nieodpowiedniej ocenie przyjętych kryteriów ustalania wysokości zadośćuczynienia w odniesieniu do podstawy faktycznej i przyjęciu praktycznie tylko i wyłącznie w oparciu o wiek zmarłej i pozostawanie przez powoda w nieformalnym związku, że przyznana łączna kwota 40.000 zł jest adekwatną do doznanych przez powoda cierpień i krzywd, podczas gdy suma ta jest rażąco niską, biorąc pod uwagę fakt, w jak tragicznych okolicznościach zginęła matka powoda, to, że powód mieszkał z matką całe życie i w chwili śmierci była jedyną osobą mieszkającą z nim, najbliższą osobą oraz uwzględniając opinię biegłej psycholog, która wskazywała, że więź łącząca powoda z matką była silna, cierpienia psychiczne pozostające w związku ze śmiercią matki towarzyszą powodowi cały czas, żałoba nie została zakończona, rokowania co do odzyskania dobrostanu psychologicznego są niepewne, fakt, że pogodzenie się ze śmiercią matki może trwać wiele lat, jak również planowanie ewentualnej przyszłości z partnerką nie ma żadnego związku ze stanem psychologicznym powoda po śmierci matki; 2) art. 233 §1 k.p.c. polegające na dowolnej, a nie swobodnej ocenie materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, poprzez: a) przyjęcie, że jedynie wiek zmarłej matki, jak również pozostawanie przez powoda w nieformalnym związku uzasadnia przyjęcie tak rażąco niskiej kwoty zadośćuczynienia, mimo udowodnienia bardzo rozbudowanej więzi emocjonalnej między matką a synem, trwającej na przestrzeni całego życia; b) całkowitym pominięciem przy ustalaniu odpowiedniej kwoty zadośćuczynienia opinii biegłej, która wskazała, że między powodem a zmarłą istniała bardzo silna więź emocjonalna, u powoda po śmierci matki wystąpiły reakcje depresyjne i dezorganizacja, ponadto istnieje realne zagrożenie rozwinięcia się zespołu depresyjnego, powód nie podtrzymuje więzi społecznych - izoluje się, żałoba nie została zakończona, rokowania co do odzyskania dobrostanu psychologicznego są niepewne, pogodzenie się ze śmiercią matki może trwać wiele lat, cierpienia psychiczne związane ze śmiercią matki towarzyszą mu cały czas; c) całkowite pominięcie materiału dowodowego zgromadzonego w aktach sprawy karnej, zwłaszcza dotyczącej tego, w jak tragiczny sposób matka powoda zginęła w „biały dzień”, w sposób zupełnie dla powoda nieoczekiwany; d) całkowite pominięcie zeznań świadków i opinii biegłej w zakresie, w jakim

wskazywali oni na szczególnie bliską więź łączącą powoda z matką, z którą całe życie mieszkał i która jako jedyna osoba mieszkała z powodem w dacie śmierci, a co za tym idzie uznanie, że śmierć tak bliskiej osoby może pozostawać na tyle obojętna dla powoda, że uzasadnia przyznanie zadośćuczynienia jedynie na poziomie 40.000 zł; 3) art. 100 zd. 2 k.p.c. poprzez jego błędne niezastosowanie i obciążenie powoda kosztami zastępstwa procesowego, w sytuacji gdy rozstrzygnięcie o kosztach z tytułu opłaty za czynności pełnomocników procesowych stron należało w sprawie oprzeć na art. 100 zdanie drugie k.p.c., albowiem określenie należnej sumy z tytułu roszeń dochodzonych w procesie zależało od oceny Sądu; 4) art. 102 k.p.c. poprzez jego błędne niezastosowanie polegające na obciążeniu powoda kosztami procesu w pełnej wysokości, mimo że zachodzi wypadek szczególnie uzasadniony.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja zasługuje na uwzględnienie.

Wszystkie zarzuty apelacji zarówno o charakterze procesowym (poza kosztami procesu), jak i materialnoprawnym sprowadzały się do zakwestionowania przyznanej przez Sąd pierwszej instancji sumy zadośćuczynienia, wobec czego powinny zostać rozpoznane poprzez pryzmat art. 446 §4 k.c.

Korygowanie przez sąd odwoławczy wysokości zasądanego zadośćuczynienia uzasadnione jest tylko wówczas, gdy sąd pierwszej instancji przy ustalaniu tejże sumy nie uwzględnił wszystkich istotnych okoliczności mających wpływ na rozmiar krzywdy, ewentualnie przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności sprawy jest ono niewspółmiernie nieodpowiednie jako rażąco wygórowane lub rażąco niskie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2000 r., II CKN 651/98). Sąd Apelacyjny stanął na stanowisku, że w okolicznościach rozpoznawanej sprawy zasądzone zadośćuczynienie uznać należy za rażąco zaniżone z uwagi na zakres krzywdy doznanej przez powoda. Sąd Okręgowy zbyt małą wagę przypisał temu, że związek poszkodowanego z matką był szczególnie silny, co wiązało się z faktem, że powód mimo swojego wieku, z uwagi na koleje, którymi potoczyło się jego życie, mieszkał z matką, prowadził z nią wspólne gospodarstwo domowe. Ich wzajemne relacje były bardzo pozytywne. Nie należy w tym miejscu przeceniać związku uczuciowego skarżącego z obecną partnerką życiową, w sytuacji gdy nie miało to wpływu na jego codzienne funkcjonowanie. Sąd pierwszej instancji, powołując się na wiek zmarłej, przeoczył tragiczne okoliczności jej śmierci. Matka powoda była osobą w pełni sprawną, samodzielną, prowadzącą normalne życie. Zdarzenie, które stało się jej udziałem było nagłośnione w mediach, co także nie sprzyjało spokojnemu przeżywaniu żałoby przez apelującego. Doznania powoda po powzięciu wiadomości o śmierci matki były bardzo silne. W dalszym ciągu izoluje się społecznie, jest apatyczny. W ocenie Sądu Apelacyjnego okoliczności te, wraz z elementami krzywdy, które Sąd Okręgowy ustalił prawidłowo, a także w kontekście sum zasądzanych w analogicznych przypadkach, uzasadniało przyznanie powodowi zadośćuczynienia w łącznej kwocie 80.000 zł. Dodać w tym miejscu należy, że Sąd odwoławczy podzielił rozważania Sądu pierwszej instancji odnośnie do wymagalności roszeń.

W konsekwencji korekty wymagało również orzeczenie o kosztach sądowych i kosztach procesu. Co do tych pierwszych uwzględnić należało fakt, że pozwany przegrał proces w większym zakresie. Odnośnie do kosztów procesu Sąd Apelacyjny za zasadny uznał zarzut naruszenia art. 100 k.p.c. Przede wszystkim zauważyć należy, że w sytuacji stosunkowego rozdzielania kosztów, wadliwe było powołanie się na art. 98 k.p.c. Poza tym słusznie podnosi apelujący, że w rozpoznawanej sprawie jej charakter uzasadniał zastosowanie art. 100 k.p.c. Mimo zatem faktu, że skarżący w nieco większym stopniu niż pozwany uległ w swoim żądaniu, zasadne było wzajemne zniesienie kosztów procesu.

Biorąc pod uwagę powyższe okoliczności, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 §1 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

Za podstawę rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego, które po stronie powoda ograniczyły się do wynagrodzenia radcy prawnego przyjęto art. 98 §1 k.p.c. w zw. z art. 391 §1 k.p.c. oraz §2 pkt 5 w zw. z §10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 1804 ze zm.).

O obowiązku pokrycia nieuiszczonej opłaty od apelacji orzeczono na podst. art. 113 ust. 1 u.k.s.c. w zw. z art. 98 §1 k.p.c. w zw. z art. 391 §1 k.p.c.

SSA Sławomir Jamróg SSA Marek Boniecki SSO Wojciech Żukowski